

ÅRSBERETNING VEDKOMMENDE NORGES FISKERIER 1970 NR. 10

SELFANGSTEN 1970

FISKERIDIREKTØREN
BERGEN 1973

ÅRSBERETNING VEDKOMMENDE NORGES FISKERIER 1970 NR. 10

SELFANGSTEN 1970

FISKERIDIREKTØREN
BERGEN 1973

FORORD

Beretningen om selfangsten er som for tidligere år utarbeidet på grunnlag av innklaringsoppgaver fra tollkontorene. Det er gjort nærmere rede for dette i «Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier» 1946, nr. 4.

Sekretær H. Jensen har utarbeidet beretningen.

Bergen, i mars 1973.

Klaus Sunnanå

Per L. Mielte

INN H O L D

	Side
Forord	3
Selfangst:	
Generell oversikt	7
Deltaking	8
Fangstmengde og verdi	10
Fangsten på de forskjellige felt:	
Newfoundland	11
Vestisen	16
Danmarksstredet	18
Nordisen	18
Østisen	19
Forlis	20
Prisene	20
Ekspedisjoner	21
Ekспорт av selfangsprodukter	21

GENERELL OVERSIKT.

Den norske selfangst i 1970 ga et relativt bra fangstresultat. Utbyttet ble om lag 189 000 dyr til en samlet verdi ved innklaring på om lag 21,7 mill. kroner. Gjennomsnittlig fangst pr. fartøy utgjorde 4 845 dyr, og gjennomsnittlig brutto fangstverdi kr. 556 436. Tallet på fangete dyr var i 1970 ca. 13 500 større enn i 1969, mens fangstverdien økte med ca. 5 mill. kroner. I prosent utgjorde økningen henholdsvis 7,7 og 29,5.

Antall fangete dyr i 1970 fordelte seg slik etter art:

Grønlandssel 146 258, klappmyss 42 044, storkobbe 596, snadd 16 og isbjørn 42 — til sammen 188 960 dyr.

Den prosentvise fordeling av det totale antall fangete dyr var slik på de forskjellige fangstfelter: Newfoundland 63,3 — Vestisen 29,5 — Østisen 6,9 og Nordisen 0,3 prosent.

I 1970 deltok i alt 40 fartøyer i norsk selfangst, mot 42 fartøyer i 1969. Ett fartøy forliste imidlertid i isen. Fartøyet er ikke tatt med i tabellene i denne beretning.

Den gjennomsnittlige deltaking pr. år i siste 10-års periode (1961-70) var 52 fartøyer. Størst deltakelse i denne periode hadde en i 1964 med 62 fartøyer, og minst i 1968 med 39 fartøyer. Deltakingen i norsk selfangst har i de senere år vist en sterk nedadgående tendens. Dette gjelder særlig deltakingen i Vestisen som er gått ned til ca. 50 prosent i 1968-70 av deltakingen i årene 1961-1963. I 1970 f.eks. deltok 19 fartøyer i Vestisen, mens det i 1963 var hele 43 fartøyer som fanget der. Den gjennomsnittlige deltaking i Vestisen i ovennevnte 10-års periode var 32 fartøyer.

Den lovbestemte fangsttid i 1970 ved Newfoundland var 6 dager kortere enn i 1969, mens fangsttiden for feltene Vestisen, Østisen og Nordisen var den samme som i 1969.

Fangsten ved Newfoundland var i 1970 skuffende svak. I alt ble det fanget 115 198 dyr mot ca. 135 000 året før. Det er nærliggende å se resultatet i sammenheng med avkortet fangsttid og særlig senere begynnelsesdato. Fangsten av whitecoats ble minimal, bare 5 772 dyr mot 45 699 dyr i 1969. Etter anmodning fra de kanadiske myndigheter avsto norske selfangere fra å drive fangst i Gulf of St. Lawrence også i 1970.

Om de øvrige felt skal her kort nevnes at fangstresultatet for Vestisen ble meget tilfredsstillende, med ca. 100 prosent større fangst enn i 1969. I Vestisen ble det i alt fanget 55 806 dyr. Fangsten i Østisen, som utgjorde i alt 12 980 dyr — ca. 1 000 dyr mindre enn den tillatte fangstkvote på 14 000 grønlandssel — må likeledes betegnes som meget tilfredsstillende. Bare ett fartøy drev fangst i Nordisen. I Danmarksstredet har norske selfangere ikke drevet regulær selfangst siden 1960.

Vær- og isforhold var i sesongen gjennomgående gode på samtlige felt.

Følgende summariske oversikt viser resultatet av årets selfangst sammenliknet med fangsten i 1969 og med gjennomsnittsfangsten pr. år i femårsperioden 1965-69:

	1970	1969	Gj.snitt 1965—1969
Totalfangst, antall dyr	188 960	175 438	196 070
Gjennomsnittlig fangst pr. tur, antall dyr	4 724	4 280	4 136
Innklaringsverdi, tusen kr.	21 701	16 760	21 753
Gjennomsnittlig verdi pr. tur, tusen kr..	543	408	459

DELTA KING

Som nevnt, og som det fremgår av tabell 1, deltok det i 1970 i alt 39 (41¹) fartøyer når det forliste fartøy holdes utenfor. Hjelpeskipet i Vestisen er ikke med i disse tallene.

Av fartøyene hørte 1 hjemme i Finnmark, 18 i Troms, 3 i Nordland og 17 i Møre og Romsdal. I forhold til i 1969 gikk deltakingen fra Troms fylke ned med 2 fartøyer, mens deltakingen fra de øvrige fylker var den samme som i 1969.

Fartøyenes samlede bruttotonnasje utgjorde 8 965 tonn med et gjennomsnitt på 230 (234) bruttotonn pr. fartøy. Farkostenes gjennomsnittsalder, beregnet fra opprinnelig byggeår, var 35 år. Tabell 2 viser fartøyene fordelt etter lengde og byggeår. Av tabellen fremgår det blant annet at 11 fartøyer, eller 28,2 prosent av alle, var bygget i tidsrommet 1910-19. Samtlige av disse fartøyer har vært gjenstand for ombygging. Eldste fartøy som deltok i selfangsten ble bygget i 1885 og ombygget i 1950.

Selfangstfartøyenes gjennomsnittlige maskinstyrke var 815 (781) HK. For fartøyene som deltok ved Newfoundland var den gjennomsnittlige maskinstyrke 1 503 HK, mot henholdsvis 528 HK og 314 HK for fartøyer som fanget i Vestisen og Østisen. I tabell 3 er fartøyene fordelt etter lengde og maskinstyrke.

689 (760) mann deltok i den norske selfangsten i 1970, gjennomsnittlig

1) Tallene for 1969 er satt i parentes.

18 (19) mann pr. fartøy. Besetningens størrelse varierte for fartøyene som fanget i Østisen fra 8 til 12 mann, i Vestisen fra 12 til 18 mann og ved Newfoundland fra 20 til 30 mann.

Tabell 1. *Deltakingen i selfangst 1964—70, for 1970
fordelt etter fartøyenes heimsted.*

Heimsted (fylke)	Antall fartøyer	Samlet tonnasje		Besetning i alt mann	Gjennomsnitt pr. fartøy	
		Brutto	Netto		Lengde fot	Maskin hk
Møre og Romsdal.	17	4 831	1 876	348	124,6	1 010
Nordland	3	289	86	36	77,2	300
Troms	18	3 671	1 352	291	99,4	739
Finnmærk	1	174	74	14	103,7	400
I alt 1970	39	8 965	3 388	689	108,8	815
1969.	41	9 601	3 536	760	109,1	781
1968.	39	9 196	3 431	635	107,0	722
1967.	45	11 751	4 419	919	111,5	730
1966.	51	11 523	4 172	975	108,6	614
1965.	57	12 589	4 352	1 120	106,5	574
1964.	62	13 385	4 836	1 213	106,3	520

Tabell 2. *Fartøyer som har innklarert fangst i 1970,
fordelt etter lengde og byggeår.*

Lengde fot	Byggeår										I alt
	Før 1900	1900 —09	1910 —19	1920 —29	1930 —39	1940 —49	1950 —59	1960 —64	1965 —68	1970	
50—59,9 . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
60—69,9 . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
70—79,9 . . .	1	—	1	1	1	1	1	—	—	—	6
80—89,9 . . .	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2
90—99,9 . . .	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	4
100—109,9 . . .	1	—	7	—	—	2	—	—	—	—	10
110—119,9 . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2
120—129,9 . . .	—	—	1	—	—	—	2	—	1	1	5
130—139,9 . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
140—149,9 . . .	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2
150—159,9 . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
160—169,9 . . .	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2
170—179,9 . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
I alt	2	2	11	1	2	9	6	2	3	1	39

FANGSTMENGDE OG- VERDI

Tabell 4 og 5 viser at det i 1970 ble innklarert fangst fra 40 (41) fangstturer, herav 13 fra Newfoundland, 19 fra Vestisen, 7 fra Østisen og 1 fra Nordisen. Ett fartøy gjorde to turer i 1970, én til Østisen og én til Nordisen.

Samlet fangst for selfangerne (tabell 4) utgjorde 188 960 (175 438) dyr. Gjennomsnittresultatet for 10-års perioden 1961-70 var 207 588 dyr.

Den totale innklaringsverdi i 1970 var kr. 21 701 000 (16 760 000). Gjennomsnittlig årlig innklaringsverdi i ovennevnte 10-års periode var kr. 22 557 000. Gjennomsnittlig antall turer i denne periode var imidlertid 55, mens antall turer i 1970 som tidligere nevnt var 40. Største innklaringsverdi for norsk selfangst hadde en i 1964 med kr. 37 476 000.

Antall dyr i gjennomsnitt pr. fangsttur i 1970 var 4 724 (4 280). Gjennomsnittlig fangstutbytte pr. tur for fartøyene som fanget ved Newfoundland utgjorde 9 194 (9 633) dyr. For Vestisen og Østisen var de tilsvarende tall henholdsvis 2 937 (1 431) og 1 854 (1 707) dyr pr. tur.

Den samlede fangst av grønlandssel utgjorde 146 258 (135 038) dyr — herav 112 136 unger og 34 122 eldre dyr (ett år og eldre). Fangsten av unger viste sammenliknet med 1969 en økning på i alt 28 448 dyr, mens fangst av eldre dyr viste en nedgang i antall på i alt 17 228 dyr. Den prosentvise fordeling av fangsten i 1970 var 77 prosent unger og 23 prosent eldre dyr. I 1969 var tallene henholdsvis 62 og 38 prosent.

Tabell 3. *Fartøyer som har innklarert fangst i 1970, fordelt etter lengde og maskinens styrke.*

Lengde fot	Maskinens styrke (HK)										I alt
	U. 300	300- 399	400- 499	500- 599	600- 699	700- 799	800- 999	1000- 1199	1200- 1499	Over 1500	
50— 59.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
60— 69.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
70— 79.....	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	6
80— 89.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2
90— 99.....	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	4
100—109.....	—	—	3	1	1	4	1	—	—	—	10
110—119.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2
120—129.....	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	5
130—139.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
140—149.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
150—159.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
160—169.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
170—179.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
I alt.....	2	6	9	2	2	4	1	3	3	7	39

Sammensetning av ungefangsten av grønlandssel var vesentlig forskjellig fra i 1969. I 1970 ble det fanget 5 799 hårfaste kvitunger (Whitecoats), ca. 5 prosent av ungefangsten. Tilsvarende tall i 1969 var hele 47 365 dyr og 57 prosent. Tallet på unger under og etter hårskiftet var derimot i 1970 bortimot 3 ganger større enn i 1969. I 1970 ble det fanget 106 337 unger under og etter hårskiftet, mens tilsvarende tall for 1969 var 36 323.

Fangsten av klappmyss utgjorde i alt 42 044 (40 374) dyr — herav 28 480 vårfødte unger (blueback) og 13 564 eldre dyr. Den prosentvise fordeling var 68 prosent unger og 32 prosent eldre dyr, mot henholdsvis 60 og 40 prosent i 1969.

Det ble i 1970 fanget 596 (11) storkobbe, 16 (7) snadd og 46 (8) isbjørn. I henhold til kgl. resolusjon av 6. februar 1970 var storkobbe totalfredet i Østisen i 1970 og inntil videre.

Samlet spekkmengde i 1970 utgjorde 4 005 tonn til en anslått verdi av ca. 3,6 mill. kroner.

FANGSTEN PÅ DE FORSKJELLIGE FELT

Newfoundland.

I selfangsten ved Newfoundland deltok i alt 14 (14) fartøyer, medregnet fartøyet som forliste.

Ifølge reguleringsbestemmelsene for selfangst i 1970, fastsatt ved kgl. resolusjon av 6. februar 1970, var det i sesongen forbudt å fange eller drepe grønlandssel og klappmyss i tiden før 22. mars kl. 06.00 lokal tid og etter 29. april kl. 24.00 lokal tid. Sammenliknet med 1969 var 1971 sesongen 6 døgn kortere, idet sesongen begynte 10 døgn senere og ble avsluttet 4 døgn senere.

Havforskerassistent Bjørn Bergflødt ved Fiskeridirektoratets havforskningsinstitutt fulgte selfangeren «Polarbjørn» av Ålesund som observatør for Havforskningsinstituttet til fangstfeltene ved Newfoundland-Labrador i sesongen 1970. Av hans rapport går det blant annet frem at fangstforholdene gjennomgående var gode. En gjengir fra rapporten:

«Polarbjørn» lå 44 døgn i isen, og siktbarheten, som er en viktig faktor for effektiv fangst, fordelte seg som følger: God sikt 22 døgn, god til moderat — 1 døgn, moderat — 10 døgn, moderat til dårlig — 2 døgn, og dårlig sikt 9 døgn. Det kan bemerkes at værforholdene er svært skiftende på Newfoundlandfeltet, og om det er dårlig eller god sikt i nord- eller sørenden av fangstfeltet, kan det være helt andre forhold i motsatt ende.

Vindretningene var skiftende gjennom hele sesongen, og ingen bestemt vindretning var fremherskende. Nordlige og sørlige vinder var de mest

Tabell 4. Fangstmengde og fangstverdi 1945—70. For

	Antall turer	Grønlandssel			Klappmyss		
		I alt	Herav		I alt	Herav	
			Unger	Eldre dyr (1 år og eldre)		Unger	Eldre dyr (1 år og eldre)
	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.
<i>Inkl. sted :</i>							
Ålesund	17	62 066	51 385	10 681	26 230	16 090	10 140
Tromsø	23	84 192	60 781	23 411	15 814	12 390	3 424
<i>Heimsted :</i>							
Møre og Romsdal	17	62 066	51 385	10 681	26 230	16 090	10 140
Nordland	3	6 541	3 803	2 738	691	618	73
Troms	19	75 551	54 878	20 673	14 423	11 172	3 251
Finnmark	1	2 100	2 100	—	700	600	100
<i>Inkl. mnd. :</i>							
April	18	27 545	20 319	7 226	29 722	18 852	10 870
Mai	21	118 713	91 847	26 866	12 322	9 628	2 694
Juli	1	—	—	—	—	—	—
I alt 1970	40	146 258	112 166	34 092	42 044	28 480	13 564
1969.....	41	135 038	83 688	51 350	40 374	24 144	16 230
1968.....	40	124 700	96 003	28 697	15 689	12 999	2 690
1967.....	45	220 122	182 759	37 363	55 202	29 082	26 120
1966.....	51	188 952	132 959	55 993	59 751	45 954	13 797
1965.....	60	97 765	63 701	34 064	41 161	29 757	11 404
1964.....	73	209 221	146 946	62 275	38 365	25 483	12 882
1963.....	63	166 361	114 571	51 790	27 978	22 052	5 926
1962.....	64	191 677	99 779	91 898	46 388	27 817	18 571
1961.....	67	142 339	122 193	20 146	73 395	43 791	29 604
Gj.snitt 1966—70.	44	163 014	121 515	41 499	42 612	28 132	14 480
—>— 1961—65.	65	161 473	109 438	52 035	45 457	29 780	15 677
—>— 1956—60.	84	199 839	103 914	95 925	54 702	30 162	24 540
—>— 1951—55.	100	193 590	103 180	90 410	79 313	39 974	39 339
—>— 1945—50.	81	84 973	43 452	41 521	47 733	26 498	21 235

dominerende, bare 2 døgn blåste det rett øst eller vest. I styrke varierte vinden fra stille til full storm eller orkan (den 20.4.), men de fleste dagene holdt den seg omkring frisk bris og derunder.

Temperaturen svingte mye fra dag til dag inntil den 1.4., da det ble mer stabile temperaturforhold, fra den 1.4. og til sesongslutt den 29.4. steg temperaturen sakte, men jevnt. Deler en sesongen opp i tre perioder, kan en best vise temperaturutviklingen:

1970 fordelt etter innklaringssted, heimsted og måned.

Storkobbe	Hvalross	Snadd (Ringsel)	Isbjørn			Samlet antall av disse dyr	Samlet spekk- produksjon	Verdi av alle fangst- produkter	Verdi av sel- fangeres hå- kjerringfiske	Selfangeres samlete bruttoutbytte
			I alt	Herav						
				Levende	Døde					
stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	tonn	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
4	—	—	1	—	1	88 301	1 946	9 827	—	9 827
592	—	16	45	—	45	100 659	2 059	11 874	—	11 874
4	—	—	1	—	1	88 301	1 946	9 827	—	9 827
—	—	—	—	—	—	7 232	135	928	—	928
592	—	16	45	—	45	90 627	1 874	10 502	—	10 502
—	—	—	—	—	—	2 800	50	444	—	444
—	—	—	2	—	2	57 269	1 350	9 129	—	9 129
5	—	—	2	—	2	131 042	2 620	12 457	—	12 457
591	—	16	42	—	42	649	35	115	—	115
596	—	16	46	—	46	188 960	4 005	21 701	—	21 701
11	—	7	8	—	8	175 438	3 613	16 760	—	16 760
225	—	28	3	—	3	140 645	2 486	10 397	—	10 397
48	—	23	9	—	9	275 404	4 485	26 320	—	26 320
8	—	30	3	—	3	248 744	4 102	32 363	—	32 363
905	—	278	9	—	9	140 118	2 683	22 923	—	22 923
4 765	—	1 040	146	—	146	253 537	4 103	37 476	—	37 476
1 566	—	534	127	1	126	196 566	3 471	23 557	—	23 557
705	—	18	42	2	40	238 830	4 775	16 749	—	16 749
753	—	1 108	42	—	42	217 637	3 747	17 328	—	17 328
178	—	21	14	—	14	205 839	3 738	21 508	—	21 508
1 739	—	596	73	1	72	209 338	3 756	23 607	—	23 607
1 248	—	97	142	12	130	256 028	5 172	16 583	135	16 718
2 800	260	301	216	31	185	276 480	5 747	15 069	501	15 570
2 410	148	327	279	31	248	135 870	2 758	7 545	841	8 386

1. Fra den 17.3. til 31.3. var temperatursvingningene fra $\div 16^{\circ}\text{C}$ til $+ 2^{\circ}\text{C}$. Gjennomsnittstemperaturen var $\div 4^{\circ}\text{C}$.
2. Fra den 1.4. til den 15.4. varierte temperaturen fra $\div 7^{\circ}\text{C}$ til $+ 3^{\circ}\text{C}$ med et gjennomsnitt på $\div 2,4^{\circ}\text{C}$.
3. Fra den 16.4. til den 30.4. var temperaturfordelingen fra $\div 3^{\circ}\text{C}$ til $+ 3^{\circ}\text{C}$, med et gjennomsnitt på $+ 0,06^{\circ}\text{C}$.

Tabell 5. Antall turer fordelt etter fangstverdiens størrelse 1961—1970.

	Antall turer i alt	Herav med innklaringsverdi (i 1000 kr.) pr. fangsttur på:												
		Inntil 50	50,1- 100,0	100,1- 150,0	150,1- 200,0	200,1- 300,0	300,1- 400,0	400,1- 500,0	500,1- 600,0	600,1- 700,0	700,1- 800,0	800,1- 900,0	900,1- 1000,0	Over 1000
<i>Innklarert :</i>														
Ålesund	17	—	—	—	—	—	—	7	6	1	2	1	—	—
Tromsø	23	—	—	1	2	3	5	2	—	4	1	3	1	1
<i>Fangstfelt :</i>														
Newfoundland	13	—	—	—	—	—	1	2	4	—	1	3	1	1
Vestisen	19	—	—	—	—	—	2	7	2	5	2	1	—	—
Østisen	7	—	—	—	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—
Nordisen	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt 1970	40	—	—	1	2	3	5	9	6	5	3	4	1	1
1969	41	1	1	5	8	7	3	4	1	—	7	1	1	2
1968	40	1	2	6	15	7		3			6			—
1967	45	—	—	4	2	10		9			12			8
1966	51	2	4	3	2	7		15			6			12
1965	61	3	4	4	2	13		22			12			1
1964	76	5	9	7	8	16		11			8			12
1963	63	5	13	7	5	12		7			6			8
1962	64	3	10	9	13	11		12			4			2
1961	67	6	10	3	7	13		23			4			1

Tabell 6. *Selfangsten i 1970 fordelt på fangstfelt.*

	Fangstfelt				I alt
	New-found-land	Vest-isen	Øst-isen	Nord-isen	
Antall innklareringer	13	19	7	1	40
I. Grønlandssel i alt..... stk.	115 198	18 096	12 964	—	146 258
1. Vårfødte unger:					
a. Hårfaste kvitunger.... »	5 772	—	27	—	5 799
b. Unger under og etter hårskiftet	85 788	16 346	4 203	—	106 337
2. Eldre dyr (1 år og eldre).. »	23 638	1 750	8 734	—	34 122
II. Klappmyss i alt	4 321	37 709	14	—	42 044
1. Blueback (vårfødte unger). »	3 262	25 208	10	—	28 480
2. Eldre dyr (1 år og eldre).. »	1 059	12 501	4	—	13 564
III. Storkobbe	4	1	—	591	596
IV. Hvalross	—	—	—	—	—
V. Snadd	—	—	—	16	16
IV. Isbjørn i alt	2	—	2	42	46
Herav:					
a. Levende	—	—	—	—	—
b. Døde	2	—	2	—	46
VII. Samlet antall av disse dyr.... »	119 527	55 806	12 980	649	188 960
VIII. Spekk	2 361	1 332	277	35	4 005
IX. Innklaringsverdi..... 1000 kr.	9 101	10 777	1 708	115	21 701

Det var stort sett stabile isforhold gjennom hele sesongen, og få eller ingen vesentlige forandringer fra dag til dag.»

De norske farkostene hadde, som det framgår av tabell 7, en gjennomsnittsstørrelse på 418 bruttotonn (427), og en totalbesetning på 322 (368) mann — gjennomsnittlig 25 (27) mann pr. fartøy.

Turenes varighet var gjennomsnittlig 61 (66) døgn. Den gjennomsnittlige innklaringsverdi ble kr. 700 000 (761 000) pr. fartøy. Den totale innklaringsverdi av fangstene fra Newfoundlandfeltet utgjorde kr. 9 201 000 (10 654 000).

Av totalfangsten på 119 527 (134 864) dyr utgjorde, som tabell 6 viser, grønlandssel 115 198 (117 414) — herav 91 560 (74 455) unger og 23 638 (42 959) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på unger og eldre dyr var i 1970 for grønlandssel henholdsvis 79,5 og 20,5. Fangsten av klappmyss utgjorde i alt 4 321 (17 443) dyr — herav 3 262 (8 270) blueback og 1 059 (9 173) eldre dyr.

Tabell 7. *Fartøyenes gjennomsnittlige størrelse og mannskap, og turenes gjennomsnittlige varighet og fangstverdi 1961—70. For 1970 fordelt på fangstfelt.*

Fangstfelt	Antall turer i alt	Gj.snitt pr. fartøy				Gj.snitt pr. tur	
		Mannskap	Tonnasje		Motor -HK	Varighet døgn	Innklaeringsverdi 1 000 kr.
			Brutto	Netto			
Newfoundland ...	13	25	418	164	1 503	61	708
Vestisen.....	19	15	156	56	528	41	567
Østisen	7	11	82	28	314	38	244
Nordisen	1	11	75	26	150	64	115
I alt 1970	40	18	226	85	798	47	543
1969.....	41	19	234	86	781	54	409
1968.....	40	16	236	88	722	44	260
1967.....	45	20	261	98	730	49	585
1966.....	51	20	226	82	614	52	635
1965.....	61	20	221	82	574	57	376
1964.....	73	18	216	78	520	60	520
1963.....	63	19	200	72	474	66	374
1962.....	64	19	193	70	449	51	262
1961.....	67	18	188	68	425	48	258

Vestisen.

Avseilingsdatoen til feltet ble bestemt ved kgl. resolusjon av 6. februar 1970. Etter bestemmelsene var det ikke tillatt å avgå fra Norge før 13. mars kl. 08.00 norsk tid. Fangst av grønlandssel og klappmyss var tillatt fra 20. mars kl. 07.00 GMT til 5. mai kl. 24.00 GMT. Fangsttiden var den samme som i 1969.

Om vær- og isforhold uttaler havforskerassistent Alfred Frøland ved Fiskeridirektoratets havforskningsinstitutt i sin rapport om hjelpetjenesten i Vestisen blant annet:

«Værforholdene på fangstfeltet i Vestisen i år må betegnes som bra med forholdsvis god siktbarhet. Det var en dag med sterk kuling til storm, det var torsdag den 26. mars (skjærtorsdag) da vind fra nord øket til sterk kuling med stormbyger utover dagen. Vinden avtok igjen til liten kuling ut på kvelden. Det var 7 dager med fra stiv til liten kuling, 16 dager med fra frisk til laber bris, 20 dager med lett bris og mindre, og 2 dager helt stille.

Den fremherskende vindretning var nordlig med 23 dager av 46 med vind mellom NV og NØ, 14 dager med vind mellom NØ og SØ og til sammen 7 dager med sydlig og vestlig vind.

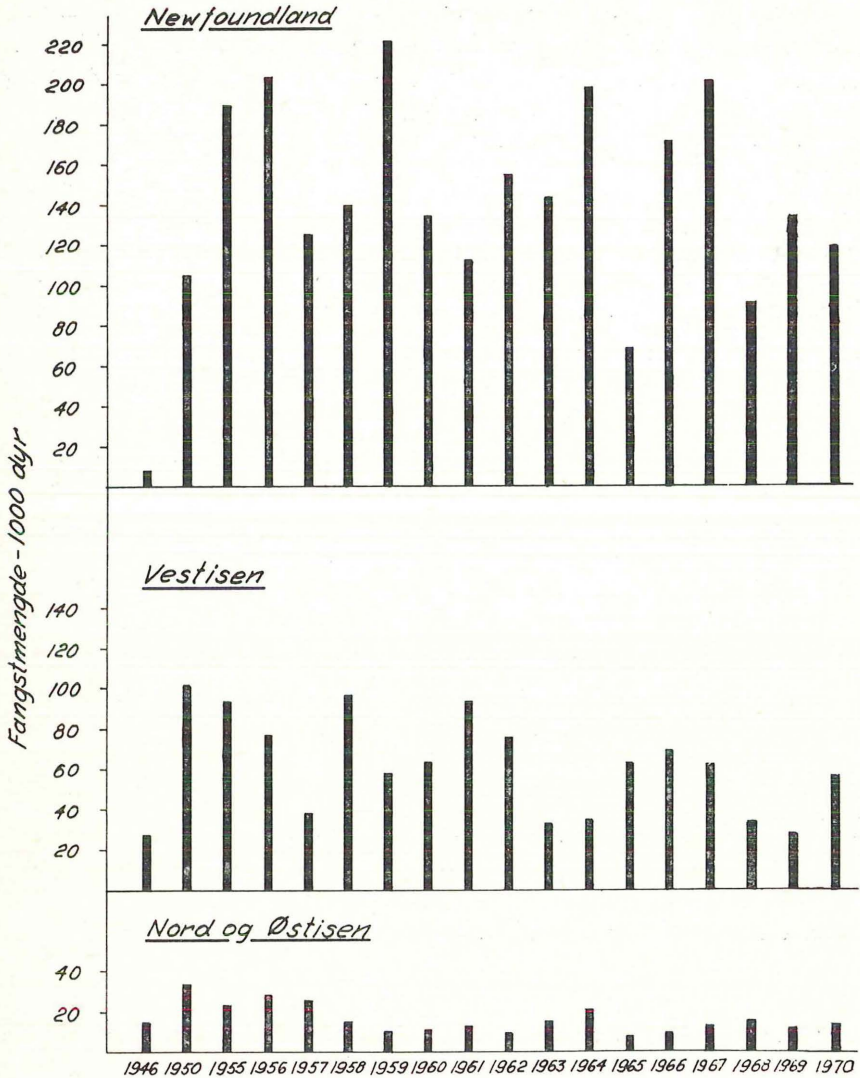

Fig. 1. Samlet fangst på de forskjellige felt 1946—1970.

Siktbarheten var god med 4 dager av 46 med sikt under 1 nautisk mil. Lufttemperaturen ved middag varierte i mars fra $+ 1/2^{\circ}$ til $+ 12^{\circ}$, gjennomsnitt $+ 7,2^{\circ}$, i april fra $+ 0,6^{\circ}$ til $+ 12^{\circ}$, gjennomsnitt $+ 4,3^{\circ}$, og de første dagene av mai fra $+ 2^{\circ}$ til $+ 1^{\circ}\text{C}$. Gjennomsnittlig middagstemperatur for hele sesongen var $+ 4,6^{\circ}\text{C}$.

Isforholdene i 1970 må betegnes som gode. I området fra Jan Mayen og nordover, hvor fangsten ble funnet, var det lett vinterfrosset is som kunne forseres av skutene, unntatt et område på $72\ 1/2^{\circ}\text{N}$ hvor i de første dager av april denne vinteris var så sammenpakket at den hindret fangsten noe. Syd for Jan Mayen var det også i år grov polarbaks som lå så langt øst som til 11°V og helt nedover til Langanes på nordkysten av Island. «Bukten» på 73°N var i år meget dyp og åpen og strakte seg nedover til på høyde med Jan Mayen og vestover til ca. 15°V .»

I 1970 deltok i alt 19 fartøyer i fangsten i Vestisen, 2 færre enn i 1969.

Fartøyene var på gjennomsnittlig 156 (153) bruttotonn. Den totale besetning var 290 (316) mann, gjennomsnittlig 15 (16) mann pr. fartøy. Turene varte gjennomsnittlig 41 (50) døgn.

Samlet fangst i Vestisen var 55 806 (28 623) dyr. Gjennomsnittsfangsten pr. fartøy ble 2 937 (1 431) dyr.

Av totalfangsten utgjorde grønlandssel 18 096 (5 686) dyr, herav 16 346 (3 992) unger og 1 750 (1 964) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på unger og eldre dyr var henholdsvis ca. 90 og 10.

Av klappmyss ble det fanget 37 709 (22 927) dyr, herav 25 208 (15 870) blueback og 12 501 (7 057) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på blueback og eldre dyr var henholdsvis 67 og 33.

Av samlet fangst i Vestisen på til sammen 55 805 dyr, utgjorde fangsten av grønlandssel 32,4% og fangsten av klappmyss 67,6%.

Den totale innklaringsverdi utgjorde kr. 10 777 000 (4 976 000), gjennomsnittlig kr. 567 200 (248 800) pr. fartøy. Det økonomiske utbytte ble meget tilfredsstillende, ikke minst takket være gjennomgående gode priser på skinnprodukter og spekk i 1970. For sammenlikningens skyld kan nevnes at i de relativt gode fangstår 1964-67 lå gjennomsnittlig innklaringsverdi pr. fartøy på kr. 354 280.

Som hjelpeskip i Vestisen ble i likhet med i 1969 benyttet bjergningsbåt «Salvator».

Danmarkstredet.

Ingen norske fartøyer fanget i Danmarkstredet i 1970.

Nordisen.

Ett fartøy fanget i Nordisen i tiden 26. mai — 28. juli. Fangstresultatet

Tabell 8. *Forlis siden 1945.*

Ar	Forliste		Antall fartøyer forlist i alt	Av disse var heimehørende i				Forlis i % av hele flåten
	Damp- fartøyer	Motor- fartøyer		Møre og Romsdal	Trøndelag	Troms	Finmark	
1970.....	—	1	1	—	—	1	—	2,5
1969.....	—	1	1	1	—	—	—	2,4
1968.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1967.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1966.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1965.....	—	1	1	1	—	—	—	1,7
1964.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1963.....	—	—	—	—	—	—	—	—
1962.....	—	2	2	1	—	1	—	3,3
1961.....	—	1	1	1	—	—	—	1,8
<i>Sum:</i>								
1966—70.....	—	2	2	1	—	1	—	0,9
1961—65.....	—	4	4	3	—	1	—	1,3
1956—60.....	—	7	7	—	—	7	—	2,1
1951—55.....	—	8	8	4	—	3	1	2,3
1945—50.....	1	6	7	2	1	4	—	2,3

ble: 591 storkobbe, 16 snadd og 42 isbjørn. Fartøyet hadde tidligere i sesongen gjort en tur til Østisen.

Østisen.

Fangstsesongen ble ved kgl. resolusjon av 6. februar 1970 fastsatt til å gjelde fra 20. mars kl. 07.00 GMT til 30. april kl. 24.00 GMT. Ifølge reguleringsbestemmelsene for selfangst 1970 ble det gitt tillatelse til fangst av maksimum 14 000 grønlandssel fordelt etter nærmere bestemmelser av Fiskeridepartementet.

Fangstillatelse ble gitt til 7 fartøyer som alle benyttet tillatelsen og fanget i Østisen i 1970. Fartøyenes gjennomsnittstørrelse var 82 (81) bruttotonn, og besetningen gjennomsnittlig 11 (11) mann.

Om vær- og isforhold savner en detaljerte opplysninger. Etter det en har fått opplyst var imidlertid fangstforholdene i Østisen meget gode.

I alt ble det fanget 12 980 (11 951) dyr, ca. 93 prosent av tillatt maksimumskvote. Gjennomsnittsfangsten pr. fartøy utgjorde 1 854 dyr, mot 1 707 dyr i 1969.

Det ble i 1970 fanget i alt 12 964 (11 938) grønlandssel, herav 4 230

(5 241) unger og 8 734 (6 697) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på unger og eldre dyr var henholdsvis 33 og 67. Fangsten besto ellers av 14 klappmyss og 2 isbjørn.

Innklaringsverdien i 1970 utgjorde i alt kr. 1 708 000 (1 130 000) som ga et gjennomsnitt på kr. 244 000 (161 429) pr. fartøy. Resultatet må sies å være meget tilfredsstillende.

Forlis.

Ett norsk selfangstfartøy forliste i 1970. M/s «Asbjørn» av Gratangen ble skrudd ned av ismassene den 20. april ca. 20 nautiske mil øst av Gray Islands. Hele besetningen ble reddet, men fangsten gikk tapt ved forliset.

I tabell 8 er gitt en oversikt over totalforlis under norsk selfangst siden 1945.

Prisene.

I beretningen for 1969 omtalte en de prissvingninger norske selfangstprodukter ble berørt av fra 1963 og fram til 1969. I 1967 hadde en således et prisfall for visse sortimenter på opptil 40-50 prosent fra året før. I 1968 kunne en imidlertid spore en viss bedring i prisene, og i 1969 var det oppgang så å si for samtlige selfangstprodukter. I 1970 har prisene vært gunstige med prisoppgang for samtlige sorter pelsskinn.

Kiloprisen for spekk gikk opp fra kr. 0,32 i 1969 til kr. 0,90 i 1970, og lå prismessig på samme nivå som i årene 1965 og 1966.

En gjengir nedenfor priser som en har fått oppgitt for fangstprodukter av beste sort for årene 1969 og 1970 (kroner pr. stk.):

<i>Pelsskinn:</i>	1969	1970
Whitecoats - hårfaste kvitunger, naturelle	70	80
Whitecoats, hårfaste kvitunger, nesten naturelle	60	70
Whitecoats - fargevare	55	65
Blueback - naturelle	230	250
Blueback - nesten naturelle	180	210
Blueback - vanlig	150	175
Blågris - hårfaste	60	70
Voksen grønlandssel - hårfaste	40-110	50-125
Hårfaste klappmyss - tunge og lette ..	200-225	265
Hårfaste naturelle - svartunger	70-125	80-135
<i>Garveskinn:</i>		
Ikke hårfaste sadlers	20	20
Lurv	35	37

Tabell 9. Fangst av overvintre 1969—70, og sommerekspedisjoner 1970.

	Antall eksp.	Antall fangere	Stor-kobbe	Snadd	Is-bjørn	Andre arter
<i>Overvintre</i>						
Fangstekspedisjoner	5	10	—	—	242	87
Værstasjoner	3	...	—	—	99	—
Herav Hopen	1	4	—	—	84	—
Andre	—	—	26	—
<i>Sommerturer</i>						
Turistturer (safarier)	11	...	24	...	56	—
Andre	—	—	—	—	—	—
I alt	—	—	423	...

EKSPEDISJONER

Om fangstekspedisjoner skriver havforsker Torger Øritsland ved Fiskeridirektoratets havforskningsinstitutt:

«I tabell 9 er gitt en oversikt over den fangst som antas tatt av overvintrede og sommerekspedisjoner i Svalbardområdet vinteren 1969-70 og sommeren 1970. I henhold til opplysninger fra sysselmannen på Svalbard antas overvintrenes fangst å utgjøre til sammen 367 bjørn og 87 rev. I tillegg til de bjørn som er tatt av 10 overvintrende fangstfolk fordelt på 5 partier på Havmånøya og ved Tjuvfjorden på Edgeøya (tre mann, 110 bjørn), ved Kralpynten på Edgeøya (to mann, 26 bjørn), på Hornsundneset (to mann, 52 bjørn og 14 rev), i Hyttevika ved Hornsund (to mann, 37 bjørn og 30 rev) og i Calypsobyen i Bellsund (en mann, 17 bjørn og 43 rev), samt værstasjonene på Hopen, Isfjord radio (3 bjørn) og Bjørnøya (12 bjørn), ble det fanget 26 bjørn av folk fra Longyearbyen (18 bjørn), Ny-Ålesund (7 bjørn) og Barentsburg eller Pyramiden (1 bjørn). Sysselmannen peker på at det hefter en viss usikkerhet ved oppgavene over bjørn som er felt av folk fra Longyearbyen.

Tre fartøyer gjennomførte en, to og åtte safarier med turister sommeren 1970. På disse turer ble det fanget til sammen 56 bjørn.»

EKSPORT AV SELFANGSTPRODUKTER

Tabell 10 viser eksportverdien av en del selfangstprodukter for årene 1967-1970 fordelt på land. Sammenliknet med 1969 viste eksportverdien av uberedte og beredte skinn i 1970 en nedgang på ca. 136 000 kroner. Eksporttallene i 1969 og 1970 var henholdsvis 48,3 og 48,2 mill. kroner. For uberedte skinn var det en nedgang fra 1969 på bortimot 3 mill. kroner.

Tabell 10. Eksportverdien av noen selfangstprodukter fordelt på land 1967—70.
 1 000 kroner.

	1967	1968	1969	1970
<i>Uberedte skinn av isbjørn, sel, kobbe, klappmyss etc.:</i>				
I alt	10 043	9 938	13 352	10 385
<i>Herav til:</i>				
Danmark	725	266	206	426
Sverige	402	925	2 255	2 242
Finland	1 495	825	1 464	486
Frankrike	845	958	1 416	565
Nederland	182	35	261	—
Storbritannia og Nord-Irland	805	639	1 057	623
Sveits	—	—	56	—
Vest-Tyskland	5 312	6 116	6 442	5 859
Østerrike	94	—	—	—
Øst-Tyskland	171	170	195	183
Sambandsstatene	9	—	—	—
Uspesifisert	3	4	—	1
<i>Beredte pelskinn¹ av sel, kobbe og klappmyss:</i>				
I alt	20 505	24 903	34 960	37 791
<i>Herav til:</i>				
Danmark	1 834	1 907	3 309	2 286
Sverige	578	311	658	712
Finland	656	281	175	321
Belgia og Luxembourg	566	968	199	184
Frankrike	2 425	5 100	5 813	4 339
Italia	884	749	2 556	4 144
Nederland	180	135	182	14
Spania	1 446	1 716	3 186	2 299
Storbritannia og Nord-Irland	581	874	2 929	668
Sveits	1 345	1 131	529	738
Vest-Tyskland	3 075	3 871	6 854	11 877
Østerrike	1 033	2 018	2 114	1 771
Jugoslavia	2	2	63	982
Sovjetunionen	1 161	87	1 161	3 804
Canada	2 418	2 200	1 234	809
Sambandsstatene	1 877	2 559	2 894	1 856
Argentina	—	40	279	—
Australia-Sam.	10	23	—	212
Japan	1	114	172	120
Hong Kong	382	814	614	651
Uspesifisert	51	3	39	4
<i>Rå selolje.</i>				
I alt	2 397	1 027	1 019	1 591
<i>Herav til:</i>				
Danmark	238	438	—	—
Frankrike	119	113	380	45
Storbritannia og Nord-Irland	774	—	—	—
Vest-Tyskland	1 222	456	613	1 530
Uspesifisert	44	20	26	16

Ifølge oppgaver fra Statistisk Sentralbyrå.

¹⁾ En del skinn er av utenlandsk opprinnelse.

Nedgangen her ble imidlertid praktisk talt kompensert med en tilsvarende økning i eksporten av beredte pelsskinn.

De viktigste avtakerland av skinn i 1970 var Vest-Tyskland, Frankrike, Italia og Sovjetunionen. Eksporten av uberedt og beredte skinn til disse fire land utgjorde henholdsvis 17,7 — 4,9 — 4,1 og 3,8 mill. kroner, til sammen ca. 63 prosent av den samlede eksportverdi. Sammenliknet med eksportverdien i 1969 økte eksporten til Vest-Tyskland med ca. 4,4 mill. kroner og til Sovjetunionen med 2,6 mill. kroner, mens eksporten til Frankrike viste nedgang på ca. 2,3 mill. kroner. Når det gjelder de øvrige avtakerland viser en til tabell 10.

Eksportverdien av rå selolje økte med ca. 1/2 mill. kroner fra 1969, til 1,6 mill. kroner. Vest-Tyskland importerte i 1970 rå selolje fra Norge for ca. 1,5 mill. kroner, en økning på bortimot 1 mill. kroner fra 1969, og var således det dominerende avtakerland.

Samlet eksportverdi i 1970 av selfangstproduktene som er tatt med i tabell 10 utgjorde i alt ca. 49,8 mill kroner, mot ca. 49,3 mill kroner i 1969.

En gjør oppmerksom på at eksporttallene for beredte skinn ikke bare omfatter skinn av norskfangede dyr, men også endel skinn av utenlandsk opprinnelse som er blitt beredt i Norge.

